

PHÂN TÍCH ĐOẠN THƠ THỨ HAI CỦA BÀI THƠ VỘI VÀNG

1. Bình giảng đoạn thơ thứ 2 của Vội vàng

Xuân Diệu là một nhà thơ Mới xuất sắc và đạt nhiều thành tựu của văn học Việt Nam. Một trong những bài thơ hay nhất của ông là bài thơ "Vội vàng" trích trong tập "Thơ thơ". Thi phẩm mang đến cho độc giả một bức tranh mùa xuân tươi mới và những cảm quan nhân sinh đầy mới mẻ. Đoạn 2 của bài thơ là đoạn văn thể hiện sâu sắc nhất về triết lý thời gian và cuộc đời.

*"Xuân đương tới nghĩa là xuân đương qua
Xuân còn non nghĩa là xuân sẽ già
Mà xuân hết nghĩa là tôi cũng mất
Lòng tôi rộng nhưng lượng trời cứ chật
Không cho dài thời trẻ của nhân gian"*

Nếu như ở khổ thơ đầu, nhà thơ đã dựng lên bức tranh mùa xuân tuyệt đẹp với ong bướm, hoa cỏ, đồng nội, yến anh, cùng với đó là tình yêu đến cháy bỏng của người thi sĩ thì đến khổ thơ thứ 2, Xuân Diệu lại thể hiện sự khắc khoải trước những bước đi của thời gian. Dường như, sâu thẳm trong tâm hồn người thi nhân ấy ý thức rất rõ sự chảy trôi đến mức vô tình của thời gian. Trước một mùa xuân với sắc hương rực rỡ quyến rũ mê hoặc ấy, tác giả cũng tận hưởng, cùng thưởng thức đầy thôi nhưng lòng vẫn lo sợ. Lo sợ rằng "xuân đương tới" rồi xuân cũng sẽ "đương qua", xuân còn non không có nghĩa là xuân sẽ không già, bởi mỗi phút giây quá đi là đời người lại thêm ngắn lại. Thời gian chẳng thể níu giữ được mùa xuân, được tuổi trẻ, được thanh xuân, được đời người. Thời gian, tuổi trẻ, chẳng bao giờ có thể quay lại, bởi thế mà từng giây đều phải trân trọng, phải vội vàng sống kéo lỡ những thành xuân cuộc đời. Sự phối kết hợp những động, tính từ trái nghĩa "tới" - "qua"; "già" - "non", đã cho thấy cảm quan của thi nhân trước thời gian đầy tinh tế. Mỗi ngày, mỗi tháng năm qua đi tháng năm qua đi đời người thêm phần ngắn lại, khi mà ta không còn cảm nhận được mùa xuân nữa nghĩa là đời người không còn, sinh thể vĩnh viễn xa rời cuộc đời. Dù biết lòng người thì rộng, còn bao khát khao, bao hoài bão và những ước mơ đầy nhưng biết làm sao được khi thời gian càng rút ngắn, khi lượng trời hữu hạn, tuổi trẻ nhân gian đâu có chịu dài. Cảm nhận được sự vội vã ấy, nhà thơ càng bất an, càng thảng thốt, nghẹn ngào.

Để tăng sức thuyết phục mọi người tin vào chân lí: mùa xuân tuổi trẻ là tuyến tính, Xuân Diệu đã chủ động đối thoại, tranh luận bác bỏ ý nghĩ cố hữu của mọi người là mùa xuân vẫn tuần hoàn:

*"Nói làm chi rằng xuân vẫn tuần hoàn
Nếu tuổi trẻ chẳng hai lần thắm lại"*

Với Xuân Diệu, tuổi trẻ không thắm lại nên cũng không thể nói mùa xuân là tuần hoàn. Thế là Xuân Diệu tiếc mùa xuân mà thực chất là tiếc tuổi trẻ. Và đó là nguyên cớ xa xa khiến thi sĩ vội vàng một nửa khi xuân mới bắt đầu:

*"Còn trời đất nhưng chẳng còn tôi mãi
Nên bâng khuâng tôi tiếc cả đất trời"*

Đúng vậy, giữa cái mệnh mỏng của vũ trụ, vô cùng, vô tận của thời gian, tuổi trẻ, sự sống của con người bỗng trở nên quá ngắn ngủi, mong manh chỉ như bóng câu qua cửa sổ, như

cái chớp mà thôi. Suy ngẫm về điều đó, day dứt về điều đó, Xuân Diệu đã đem đến một nỗi ngậm ngùi mà mới mẻ trong thơ ca Việt.

Đất trời rộng lớn, vũ trụ bao la, con người nhỏ bé, đời người hữu hạn. Phải chấp nhận sự thật dẫu biết rằng mùa xuân tuần hoàn đầy thôi nhưng tuổi trẻ đâu có tuần hoàn, đâu thể thắm lại những lần như thuở còn sung sức, còn dồi dào nhiệt huyết. Thế nên nỗi tiếc nuối, băng khuâng rợn ngợp cả đất trời. Mùi chia ly cũng bao trùm lấy cả sự vô tận của thời gian, khoảng không cách biệt của không gian:

*"Mùi tháng năm đều rớm vị chia phôi
Khấp núi sông vẫn than thầm tiễn biệt
Con gió xinh thì thào trong lá biếc
Phải chăng hờn vì nỗi phải bay đi?
Chim rộn ràng bỗng đứt tiếng reo thi
Phải chăng sợ độ phai tàn sắp sửa"*

Một lẽ thường của tạo hoá, một quy luật trần thế vạn vật đều không tránh khỏi. Vị thời gian rớm màu chia phôi, núi sông than thầm lời tiễn biệt, những cơn gió xuân vốn dạt dào đến thế cũng thều thào trong tiếng nghẹn. Tiếng vàng anh ru khúc nhạc tình cũng đành ngừng lại. Có lẽ chúng đều sợ thời gian, sợ những chia lìa, nước mắt, sợ những phai tàn, héo úa.

*"Chẳng bao giờ, ôi! Chẳng bao giờ nữa...
Mau đi thôi mùa chưa ngả chiều hôm"*

Đến đây thi sĩ đã vỡ lẽ chẳng bao giờ có thể tắt nắng buộc gió, níu giữ mãi tuổi trẻ mùa xuân ở lại. Khát vọng cháy bỏng, ước muốn táo bạo đã tan thành mây khói. Chỉ còn lại nỗi bàng hoàng, thảng thốt còn in dấu trong dấu chấm cảm giữa dòng thơ và dấu chấm lửng cuối dòng thơ. Không thể buộc gió, chẳng thể tắt nắng để níu giữ mãi hương sắc mùa xuân, Xuân Diệu đã hối thúc mình và mọi người hãy sống vội vàng, hãy chạy đua cùng thời gian: "Mau đi thôi! Mùa chưa ngả chiều hôm." Lời giục giã hối thúc mang sắc điệu mạnh mẽ, quyết liệt bởi kiểu câu cầu khiến có sử dụng dấu chấm cảm giữa dòng. Có thể nói câu thơ "Mau đi thôi! Mùa chưa ngả chiều hôm" rất điển hình, tiêu biểu cho hồn thơ vội vàng cuồng quýt của Xuân Diệu trước cách mạng tháng 8. Không chỉ ở "Vội vàng", Xuân Diệu luôn hối thúc giục giã mọi người cần sống mau, sống vội.

Nhà thơ muốn nhấn mạnh về tầm quan trọng của mùa xuân, tuổi trẻ rồi sẽ chảy trôi cùng thời gian thấy được qua danh từ "xuân" gọi nhắc đi lại nhiều trong đoạn thơ, . Khi tuổi trẻ đi qua thì "tôi" rồi cũng trở nên vô nghĩa, trống rỗng, bởi lúc này tình yêu đã không còn. "Lòng tôi" và "lượng trời" là sự tương phản của hai thế cực bật lên sự hữu hạn, vô hạn giữa đời người và đất trời. Từ đó để thấy rằng vòng xoáy của thời gian tiếp nối trong sự vận động không ngừng của thời gian thì vạn vật, con người rồi sẽ phải thay đổi. Sinh lão bệnh tử là lẽ thường tình, là vòng tròn tuần hoàn lặp lại không ngừng. Niềm tiếc nuối của tác giả trước sự chảy trôi của thời gian tuyến tính một đi không trở lại được thấy rõ hơn trong lời thơ. Bước đi của mùa xuân cũng là bước đi của thời gian, của đời người. Nhìn mọi thứ đều nhuộm màu của lo âu, hốt hoảng nên thi sĩ muốn níu giữ tuổi trẻ. Do đó mà ta nhận thấy có sự thay đổi, có sự đa dạng trong cách diễn đạt từ câu định nghĩa, khẳng định về mùa xuân và tuổi trẻ, tinh tế một chút sẽ thấy được đó là lời cảm nhận về sự có mặt, hiện hữu rồi tàn phai của tuổi xuân, tiếng than đầy nuối tiếc từ đó lại cất lên da diết. Tuy nhiên ở đây có một điều rất hay khi tinh tế nhận thấy trong lời thơ của Xuân Diệu đó là tuổi xuân, tuổi trẻ trôi qua ông không nuối tiếc bằng việc không thể được tận hưởng mọi hương sắc của đất trời.

Vài dòng thơ ngắn ngủi nhưng đầy triết lý đã cho thấy một tâm hồn thơ lãng mạn, cá tính của Xuân Diệu. Vội vàng là tác phẩm tuyệt đỉnh đi theo cùng năm tháng.

2. Bài văn cảm nhận về đoạn 2 bài thơ Vội vàng

Trong “Thi nhân Việt Nam”, nhà phê bình văn học Hoài Thanh từng khẳng định: “Thơ Xuân Diệu là một nguồn sống dạt dào chưa từng có ở chỗ nước non lặng lẽ này.”. Nhắc tới Xuân Diệu, ta không thể không nhắc tới một bài thơ in đậm dấu ấn, phong cách của ông – Vội vàng. Được rút ra từ tập “Thơ thơ”, “Vội vàng” là nỗi ám ảnh thời gian và lòng ham yêu, khát sống đến cuồng quýt của Xuân Diệu. Nếu phần đầu tiên của bài thơ là ước muốn táo bạo cùng vẻ đẹp độc đáo của mùa xuân thì sang phần thơ thứ hai, nhà thơ giải thích lí do phải sống vội vàng.

Tại sao Xuân Diệu lại vội vàng tiếc nuối mùa xuân ngay khi xuân còn đang thắm. Có lẽ vì thi sĩ có quan niệm rất mới về thời gian:

*"Xuân đương tới nghĩa là xuân đương qua
Xuân còn non nghĩa là xuân sẽ già
Mà xuân hết nghĩa là tôi cũng mất
Lòng tôi rộng nhưng lượng trời cứ chật
Không cho dài thời trẻ của nhân gian"*

Nếu người xưa luôn yên tâm bình thản trước sự trôi chảy của thời gian bởi họ quan niệm thời gian là tuần hoàn thì Xuân Diệu lại quan niệm thời gian, mùa xuân, tuổi trẻ một đi không trở lại. Thế nên Xuân Diệu luôn hốt hoảng lo âu khi thời gian trôi mau.

*"Lòng tôi rộng, nhưng lượng trời cứ chật,
Không cho dài thời trẻ của nhân gian,
Nói làm chi rằng xuân vẫn tuần hoàn,
Nếu đến nửa không phải rằng gặp lại.
Còn trời đất, nhưng chẳng còn tôi mãi,
Nên bâng khuâng tôi tiếc cả đất trời"*

“Lòng tôi” và “lượng trời” vốn đã là hai thế cực tương phản của sự hạn hữu và vô hạn. Tuy nhiên trong góc nhìn của Xuân Diệu thì cái vốn hữu hạn như đời người lại được mở rộng đến vô cùng “lòng tôi rộng” còn thứ vốn tưởng chừng vô hạn trong thời gian của đất trời lại trở nên nhỏ bé “lượng trời cứ chật”. Một loạt hình ảnh được đặt trong thế tương phản đối lập cao độ “rộng” - “chật”, “xuân tuần hoàn” - “tuổi trẻ chẳng hai lần”, “còn” - “chẳng còn”. Điều đó đã góp phần làm nổi bật tâm trạng tiếc nuối trước thời gian, cuộc đời.

Sự hạn hữu của đời người với thời gian được thể hiện rõ nét nhất ở dòng thơ “Còn trời đất nhưng chẳng còn tôi mãi”. Đúng vậy, giữa cái mệnh mông của vũ trụ, vô cùng, vô tận của thời gian, tuổi trẻ, sự sống của con người bỗng trở nên quá ngắn ngủi. Nhưng ở đây, Xuân Diệu không tiếc cho mình, tiếc cho tuổi trẻ mà điều ông tiếc nhất chính “cả đất trời”.

*"Mùi tháng năm đều rớm vị chia phôi
Khắp núi sông vẫn than thầm tiễn biệt
Con gió xinh thì thào trong lá biếc
Phải chăng hờn vì nỗi phải bay đi?
Chim rộn ràng bỗng đứt tiếng reo thi"*

*Phải chăng sợ độ phai tàn sắp sửa
 Chẳng bao giờ, ôi! Chẳng bao giờ nữa...
 Mau đi thôi mùa chưa ngả chiều hôm"*

Thời gian chia phôi, thiên nhiên cũng như vậy, cơn gió hờn dỗi vì phải rời xa lá biếc, chim không còn hót véo von rộn ràng mà trở nên im bật. Tất cả đều không thể chống lại quy luật của tạo hóa, thời gian trôi mọi vật phải tàn phai. Đó đều là những cảm nhận riêng tình tế, mới mẻ về thời gian của tác giả.

Sau khi hiểu ra rằng con người không thể tắt nắng, buộc gió níu giữ thiên nhiên ở lại, nhà thơ đã hối thúc mọi người phải sống vội vàng, khẩn trương: “Mau đi thôi! Mùa chưa ngả chiều hôm. Đó là lời kêu gọi mạnh mẽ của Xuân Diệu hãy sống hết mình đam mê cháy bỏng cho từng phút giây của cuộc sống.

Thời gian cứ lặng lẽ trôi, con người hữu hạn trong vòng tuần hoàn vô hạn của cuộc sống, nhà thơ muốn nhắn nhủ đến mọi người hãy sống vội vàng, đam mê cháy bỏng, sống hết mình để tận hưởng cuộc đời này thật trọn vẹn và ý nghĩa.

3. Suy nghĩ của em về đoạn thơ 2 trong Vội vàng

Xuân Diệu nhà thơ nổi tiếng trong phong trào thơ mới, thơ của ông thể hiện tình cảm ham muốn thưởng thức trọn vẹn tuổi trẻ, trân trọng khoảng thời gian quý báu của tuổi trẻ chỉ đến một lần trong đời. Bài thơ Vội vàng thể hiện tình yêu thiên nhiên mãnh liệt, dạt dào của tác giả, khát vọng sống nhanh nhưng có ý nghĩa.

Ngay từ nhan đề bài thơ đã thể hiện rõ tư tưởng của tác giả, “vội vàng” trước dòng chảy của thời gian. Ông sống gấp rút và muốn ôm gọn vẻ đẹp thiên nhiên vào lòng, thực hiện những điều phi lí như tắt nắng, buộc gió chỉ để níu kéo vẻ đẹp của thiên nhiên ở lại. Thời gian trôi là dòng chảy không ngừng, không có ai tắm hai lần trong cùng một dòng sông, thời gian tuổi trẻ trôi qua là quy luật của cuộc sống. Khổ thơ đầu tiên đã thể hiện khát vọng sống mãnh liệt, sống vội vàng để tận hưởng trọn vẹn vẻ đẹp từ thiên nhiên.

Cùng với trái tim luôn rạo rức, nóng bỏng với tình yêu cuộc sống, Xuân Diệu luôn thường trực tâm trạng lo âu,ấp phồng trước những bước đi của thời gian. Khi người ta càng yêu, càng trân trọng thì càng lo sợ nó sẽ tan biến trong cái vô hình, có lẽ Xuân Diệu cũng vậy, càng yêu cuộc đời thì càng bất an, lo lắng:

*“Xuân đương tới nghĩa là xuân đương qua
 Xuân còn non nghĩa là xuân sẽ già
 Mà xuân hết nghĩa là tôi cũng mất
 Lòng tôi rộng nhưng lượng trời cứ chật
 Không cho dài thời trẻ của nhân gian”*

Bằng những cảm nhận nhạy bén của mình, Xuân Diệu có thể nhìn thấy những dấu hiệu tàn phai của sự sống ngay ở thời tươi. Xuân đang tươi non, nở rộ đầy nhưng chính trong vẻ đẹp của thời tươi ấy lại là mầm mống của sự tàn phai, lụi tàn “Xuân đương tới nghĩa là xuân đương qua”, và tuổi trẻ cũng vậy, một khi trôi qua sẽ không bao giờ quay trở lại “Mà xuân hết nghĩa là tôi cũng mất”.

*"Lòng tôi rộng, nhưng lượng trời cứ chật,
 Không cho dài thời trẻ của nhân gian,
 Nói làm chi rằng xuân vẫn tuần hoàn,*

Nếu đến nữa không phải rằng gặp lại.
 Còn trời đất, nhưng chẳng còn tôi mãi,
 Nên bâng khuâng tôi tiếc cả đất trời;
 Mùi tháng năm đều rớm vị chia phôi
 Khắp núi sông vẫn than thầm tiễn biệt
 Con gió xinh thì thào trong lá biếc
 Phải chăng hờn vì nỗi phải bay đi?
 Chim rộn ràng bỗng đứt tiếng reo thi
 Phải chăng sợ độ phai tàn sắp sửa."
 Chẳng bao giờ, ôi! Chẳng bao giờ nữa...
 Mau đi thôi mùa chưa ngả chiều hôm"

Tương ứng với mùa xuân là con người, là tôi. Thời gian là thước đo tuổi trẻ. Thời gian sẽ một đi không trở lại, vì vậy tuổi trẻ cũng như thế. Làm chi có sự tuần hoàn cơ chứ! Trong cái mệnh mông của đất trời, cái vô tận của thời gian, sự có mặt của con người thật là ngắn ngủi, hữu hạn.

Cái tinh tế của Xuân Diệu thể hiện ở chỗ: cảm nhận được sự phai tàn khi vạn vật còn đang ở độ mơn mớn. Thi sĩ thấy như ngọn gió lướt qua tất cả. Lúc tạo vật đang ở thời tươi cũng là lúc phải đối diện với sự phai tàn sắp sửa. Thời gian như có mùi, có vị chia phôi chất chứa. cả đất trời, sông núi đều cất lên âm thanh của sự chia ly, tiễn biệt. Vạn vật đang than thở, ngậm ngùi, đưa tiễn phần đời của chính nó. Tất cả khiến nhà thơ cảm thấy hụt hẫng, tiếc nuối.

Một xúc cảm khác trước thời gian, không gì là mãi mãi, gặp nhau rồi cũng phải chia ly. Mùa xuân của đất trời luôn tuần hoàn năm này qua năm khác, nhưng tuổi trẻ của mỗi người chỉ có một lần trong đời. Vạn vật tuần hoàn nhưng "chẳng còn tôi mãi". Dường như tác giả quá đa cảm và sự cảm nhận rất tinh tế với vòng quay của thời gian. Những câu thơ chứa đựng cả giọng nói háo hức và nhịp đập của một con tim vô vấp muốn sống hết mình. Con tim ấy của một cái tôi trữ tình từng bộc bạch một cách chân thành.

Nhà thơ diễn tả thiên nhiên bằng các mỹ từ, lại nhân hóa khiến nó hiện ra như con người có hình hài và mang dang dấp của tuổi xuân. Câu cuối cùng kết thúc cả bài thơ: "Hỡi xuân hồng, ta muốn cắn vào ngươi." Đây là sự cuồng nhiệt cao độ của trái tim khao khát tình yêu và cuộc sống. Động từ "cắn" khiến câu thơ thật độc đáo, thật táo bạo, diễn tả niềm khao khát giao cảm mãnh liệt của Xuân Diệu mãi mãi là khát vọng, là ham muốn không có giới hạn.

Tên bài thơ "Vội vàng" đã thể hiện đầy đủ triết lý sống của nhà thơ, sống gấp, sống vội. Hãy sống và tận hưởng những gì mà cuộc sống ban tặng. Hơn nữa Nhà thơ muốn nhắn nhủ đến người đọc hãy sống hết mình khi đang còn trẻ tuổi, đừng để thời gian trôi đi phí hoài, sống sao cho có ích với xã hội với cuộc đời để khi thời gian đó qua đi rồi chúng ta sẽ không phải ân hận hay nuối tiếc điều gì.